

משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

1. ההצעה הזאת לפתרון בחינת הבגרות בעברית היא דוגמה, ובה כמה אפשרויות פתרון לשאלות הפתוחות, והיא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שמעריכי הבחינה יקבלו.
2. בפתרון שלהלן מובאות עיקר הסוגיות שהיו טעונות ליבון, אך יודגש כי בפתרון זה אין תשובות מלאות ומקיפות, המזכות בניקוד מלא. נדגיש כי מטבע הדברים ציון המבחן מורכב גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **טל"ח** (טעות לעולם חוזר) – בהצעת הפתרון עלולות ליפול טעויות, ואין בה כדי לחייב את מעריכי הבחינה לקבל תשובה שגויה.
4. על פי חוזר מנכ"ל טוהר הבחינות – תשע"ה/ה'29, נבחן בבחינת הבגרות מחויב לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שהנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר.

[קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!

משרד החינוך

הצעת פתרון לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון, מס' 11281, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

חלק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

1. הטענה: הטלת משמעת על התלמידים לא צריכה להיות השאיפה שלנו. / לא היינו רוצים שכל האנשים יצייתו לנוורמות אחדות. / בהטלת משמעת על תלמידינו אנחנו חוטאים ליעודנו. / בהטלת משמעות אנחנו מונעים מהתלמידים להכיר את אופיים ואת רצונותיהם ולפתח דעה עצמאית ואישיות ייחודית. / בהטלת משמעת אנו חוסמים את יצר הגילוי והחדשנות שבתלמיד.
2. רצח, התעללות, גנבה וכל הפשעים נמנעים הודות למשמעת של רוב הציבור ולציות לחוקי המוסר והמדינה. / חוקים אלה מאלצים את בני האדם להתגבר על יצריהם למען שלום החברה והפרטים בה, למען שמירה על צלם אנוש.
3. א. קטע (2)
ב. כותב מאמר 2, כמו המורה בקטע (2), תומך בשיחה עם התלמיד שבה המורה מנסה להבין מדוע התלמיד אינו עושה את מה שהתבקש לעשות / תומך בחשיבה משותפת של מורים ותלמידים / ביצירת אווירה חיובית / מכבדת / נעימה בכיתה.
ביסוס:
- צריך לחשוב יחד איתם, ולא רק "להנחית" עליהם הוראות. / צריך לשתף אותם בתהליך קבלת החלטות הנוגעות לתלמידתם ולחיייהם יחד בכיתה. / הרהור בשאלות אלה יעזור לנו לבדוק איזו אווירה אנחנו עוזרים ליצור בכיתה.
4. א. טענת הנגד:
הבעיה אינה בתוכנית הלימודים ויש לדרוש מהתלמידים "להתנהג כראוי" כלומר לעשות בדיוק כדברי המורה. / התלמידים הם האשמים הבלעדיים בחוסר המשמעת, ולא תוכניות הלימודים.
ב. פרופסור עוז אלמוג עשוי שלא להסכים עם טענת הנגד.
ביסוס:
- המערכות הישנות שפעלו מתקופת המהפכה התעשייתית ובמשך מאה השנים האחרונות, אינן ישימות עוד. / הצעירים סובלים בתוך מערכת חינוך מיושנת שאינה מתאימה לעולם שלהם. / בעיות המשמעת נובעות מנסיבות חברתיות ומנסיבות חינוכיות.
5. (2) משמעת עצמית תורמת להנאה ולמעורבות של התלמיד, ולא להשגת יעדים ולעמידה בלוחות זמנים.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

6. הצעה לסקירה

בעיות משמעת הן חלק בלתי נפרד מהמציאות שאיתה מתמודדים אנשי החינוך בבתי הספר ובמוסדות החינוך מדי יום. בצד הטוענים כי התלמידים הם האשמים הבלעדיים בחוסר המשמעת (קון, 2007), גוברת כיום גם ההבנה כי הבעיה אינה התלמידים, אלא המערכת הבית-ספרית שעבר זמנה ותוכניות הלימודים המיושנות שאינן מתאימות עוד לתלמידים בימינו (קון, 2007 והרפז, 2007). תמר ואלמוג עוז (בתוך הרפז, 2007) טוענים גם כי בעיות המשמעת הן תולדה של נסיבות חברתיות אשר יצרו פה חברה רכה ורכרוכית בכל הנוגע לענישה ולהצבת גבולות, וכי למעשה בעיות המשמעת הן ביטוי לרפיסות חברת המבוגרים ולחולשה של הגישות הליברליות, לדוגמה גישת "הילד במרכז" הסבורה כי תפקיד המבוגרים הוא לספק את רצונותיו וגחמותיו של הילד.

על פי קון (2007) והרפז (2007) דרך ההתמודדות המרכזית עם בעיות המשמעת היא ליצור סביבת לימודים נעימה ומעניינת: על הכיתה להיות קהילה תומכת ועל המורה להפוך יועץ לימודי המשתף את תלמידיו בתהליכי קבלת החלטות הנוגעות ללמידתם ובהגדרת היעדים לה. יתר על כן, על בית הספר לאפשר לתלמידים לבחור את המסלולים ואת השיעורים שבהם ירצו ללמוד ולהציב להם מטרות שיעניינו אותם. לפי הרפז (2007) רק בית ספר שיגמיש את השיטה הנהוגה כיום, יוכל להפסיק לכלות זמן מיותר על בעיות משמעת.

ביבליוגרפיה:

- הרפז, י' (אוקטובר, 2007). בעיות משמעת הן בעיות משמעות. **הד החינוך**. גליון 9, עמ' 28-31
- קון, א' (אוקטובר, 2007). משמעת היא הבעיה, לא הפתרון. **הד החינוך**. גליון 9, עמוד 42

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

חלק שני – לשון (50 נקודות)

פרק א: שם המספר ואותיות השימוש – חובה (10 נקודות)

7. • אָחַד
• עשרים ושישה
• אלפיים עשרים ואחת
• שבעת
• שמונה
• שלושים ושבעה
• שלושים ושש
• שניים
• שלוש
• ארבע

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

לואי	לואי	לואי	מושא	נשוא	נשוא
לואי ללמידתו	של התלמיד	האישית	לואי על אחריותו	יתבסס	לואי בית הספר החדש

8. א.

פסוקית לואי

- ב. רבים מזוכי פרס נובל לשלום הם אנשים שישבו בכלא משום שלא נשמעו לחוקים מסוימים במדינות שלהם.
ג. רבים מזוכי פרס נובל לשלום לא נשמעו לחוקים מסוימים במדינות שלהם, לכן הם ישבו בכלא.

פסוקית לואי

9. א. (1) I. משמעת עצמית היא הדוגמה הטובה ביותר שאב מעניק לילדיו.
(2) אף על פי שלאידאליסטים ולאנשי חזון לא חסרות כוונות טובות, לעיתים קרובות חסרה להם משמעת.
(3) בזכות המשמעת העצמית כמעט כל הדברים מתאפשרים.
- ב. (1) בתלמידים או בתוכנית הלימודים – מושא
הבעיה ולא הפתרון – נשוא
(2) במשפט I – ברירה
במשפט II – ניגוד
- ג. (1) II. כידוע
(2) תפקידו של ההסגר לציין שתוכן המשפט ודאי / שלמשפט יש תוקף ודאי / שהמשפט הוא אמת ידועה / לציון ודאות / ביטחון.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

10. א.

המשפט	התמורה	המילה או המילים שהתמורה ממירה	התפקיד התחבירי של המילה או המילים שהתמורה ממירה
I.	החל באומנות וכלה במדע ובכלכלה	בכל תחום	לוואי
II.	עונשים ופרסים	על הפתרונות הנוחים	מושא
III.	כגון גלישה באינטרנט, שליחת מסרונים וצפייה בערוצים השונים בטלוויזיה	גירויים רבים	נושא

ב. (1) שתי התכונות האלה

(2) שתי התכונות האלה: רגישות לנרדפות והזדהות עם סבל עושות אותנו רכים, אם לא רכרוכיים,

בנוגע להצבת גבולות ולענישה.

11. א. הבעיה הייתה בתוכנית הלימודים שלי ולא בתלמידים.

ב. I. תיאור (סיבה)

II. נושא

III. לוואי

המשפט	המילה	חלק הדיבור	התפקיד התחבירי
I.	לומדים	שם עצם	נושא
II.	לומדים	פועל	נושא
III.	מצטיינים	שם תואר	לוואי

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

12. א. I. נושא זה מדיום חד־גוני ולואי ואיטי מדי עבורם.

II. נושא זה הוא חד־גוני ולואי ואיטי מדי עבורם.

ב. (1) משפט II

(2) פסוקית מושא

ג. (1) משפט III

(2) במשפט בסעיף ב(1) – פסוקית התנאי מבטאת משמעות של תנאי קיים,
ואילו במשפט בסעיף ג(1) פסוקית התנאי מבטאת משמעות של תנאי בטל.

(3) משפט V

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

13. א.

המילה	השורש	הבניין
מְשַׁכְּנֶה	ש-כ-נ-ע	פועל
לְהוֹדוֹת	י-ד-י/ה	הפעיל
אֶצְטָרֵךְ	צ-ר-ך	התפעל
הִבְנֵיתִי	ב-ו-ן	הפעיל
עֲשׂוּיִים	ע-ש-י/ה	קל/פעל

ב. הרשאה

רשאי

רישוי

מורשית

14. א.

- בקשה – פיעל
- הזדהות – התפעל
- ציות – פיעל
- שליטה – קל / פעל

ב. (1) השורש – נ-ט-ל

הבניין – הפעיל

(2) הִטַּל

ג. (1) השבה

הושבה

(2) אשיב

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

א. 15.	י-צ-ר	צ-ו-ר	נ-צ-ר
	מוצר יצורים יצריהם	יצור	נוצר

ב. I. לציון זמן עתיד / גוף מדברים

II. לציון הבניין / נפעל

ג. (1) ק-ד-ם

תקטיל

(2) ק-ד-ם

הפעיל

עתיד

א. 16. משעמם – מקטל

ישימה – קטיל

שקדן – קטלן

ב. אישי – סוג הצורן הסופי – גזירה

משמעותו – שם תואר / תכונה

כבודי – סוג הצורן הסופי – נטייה

ומשמעותו – שייכות / קניין

ג. הצורן הסופי ות במילה **יצירתיות** הוא צורן גזירה ומשמעותו היא הפשטה / תכונה,

ובמילה **יצירתיות** הצורן הסופי ות הוא צורן נטייה ומשמעותו היא רבות / ריבוי.

ד. מחיאת (כף)

ה. כיליון

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
חישכון	דבקית
ברירה	מחיקון
נעיל	ניילונית
ננעל	
מילוי	
מצבע	
פתוח	

(2) ננעל / פתוח

(3) מילוי / ברירה

ב. (1) גלוי

(2) ל"י / ל"ה

(3) ל"א